

Een Lab Baby: Gods Weg?

In-vitrofertilisatie (ivf) in Bijbels licht

C. van Steenselen

Een Lab Baby: Gods Weg?

In-vitrofertilisatie (ivf) in Bijbels licht

C. van Steenselen

EERSTE UITGAVE

Eerste uitgave juli 2023

© 2023 C. van Steenselen. Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Afbeelding van Vruchtbaarheidsconcept. Bron: Freepik.com. De omslag is ontworpen met het gebruik van een foto van Freepik.com.

Inhoudsopgave

I. Vragen rondom Vruchtbaarheid.....	1
II. Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf).....	2
a. De Betekenis van Ivf.....	2
b. De Geschiedenis.....	2
c. Het Behandelproces.....	3
Opwekken van eicel en zaadcel.....	4
<i>Oogsten van Eicellen.....</i>	<i>4</i>
<i>Verkrijgen van Zaadcellen.....</i>	<i>5</i>
Bevruchting in de Kliniek.....	6
Terugplaatsen van Embryo en Zwangerschap.....	7
III. Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf).....	9
a. Ontwerp van Huwelijk en Zwangerschap.....	9
Doel van het Huwelijk.....	9
<i>Het Huwelijk.....</i>	<i>9</i>
<i>Hoofddoel.....</i>	<i>10</i>
<i>Ondergeschikte Doelen.....</i>	<i>10</i>
<i>Kinderloosheid in een Huwelijk.....</i>	<i>11</i>
Bijbelse Relatie tussen Huwelijk en Kinderen.....	11
<i>Kinderen binnen Bedding Huwelijk.....</i>	<i>11</i>
<i>Gemeenschap behoort bij het Huwelijk.....</i>	<i>12</i>
<i>Bevruchting na Gemeenschap.....</i>	<i>13</i>
<i>Conceptie of Ontwikkeling binnen de Moederschoot.....</i>	<i>13</i>
Relatie tussen Ivf en Huwelijk.....	14
<i>Loskoppeling Gemeenschap en Bevruchting.....</i>	<i>14</i>
<i>Scheiding Kinderen Krijgen en Intimiteit Ouders.....</i>	<i>14</i>
<i>Conceptie buiten Moederschoot.....</i>	<i>15</i>
<i>Conclusie.....</i>	<i>15</i>
Verkrijgen van Eicellen en Zaadcellen.....	15
<i>Oogsten van Eicellen van de Vrouw.....</i>	<i>16</i>
<i>Opwekken van Zaadcellen van de Man.....</i>	<i>18</i>
<i>Conclusie.....</i>	<i>20</i>
Mogelijke Inmenging van Derde Partij.....	20
b. Begin en Waarde van Leven.....	21
Het Getuigenis van de Schrift.....	21

<i>Het Begin van het Leven</i>	21
<i>De Waarde van het Leven</i>	22
Het Menselijk Leven bij In-vitrofertilisatie.....	22
<i>Vernietiging van Leven</i>	22
<i>Waardigheid van Leven</i>	23
<i>Invriezen van Leven</i>	24
c. Eer en Verheerlijking van God.....	25
<i>Verheerlijking van God in Vruchtbaarheidskliniek</i>	25
<i>Verheerlijking van God door Echtbaar</i>	27
d. Conclusie over Ivf.....	28
IV. Pastorale Handreiking	29
a. Zicht op Gods Verheerlijking.....	29
b. Aanhoudend Gebed.....	31
<i>Bijbelse Voorbeelden van Kinderloze Echtparen</i>	31
<i>Tijdsbestek tussen Gebed en Verhoring</i>	31
c. Natuurlijke Wegen en Middelen.....	32
Fertility Awareness Method.....	32
Natural Procreative Technology.....	33
d. Chirurgische Ingreep.....	33
e. Adoptie.....	34
f. Pleegzorg en Andere Zorg.....	35

I. Vragen rondom Vruchtbaarheid

Hoe moet een getrouwd echtpaar om gaan met onvruchtbaarheid? De gewone weg binnen het huwelijk lijkt onmogelijk te zijn. Ze hebben al jaren gewacht, maar het lukt de vrouw niet om zwanger te worden. Ze hebben er God om gebeden. Nu onderzoeken ze alle mogelijke medische procedures. Er zijn enkele mogelijkheden waar hun interesse in gewekt is. Eén van die medische procedures heet *In-vitrofertilisatie* (ivf). Hun vraag is, kan en mag een christen deze procedure gebruiken om kinderen te krijgen? In dit boekje gaan we op zoek naar een Bijbels antwoord. Eerst gaan we na hoe de procedure zelf verloopt. Daarna vergelijken we die met de gegevens uit de Schrift.

Hierbij is het goed om op te merken, dat in dit boekje bepaalde woorden gebruikt moeten worden die beladen en ongemakkelijk zijn. Echter, met dit ontzettend moeilijke onderwerp is daar niet aan te ontkomen. Het zou namelijk onduidelijkheid scheppen als de termen niet gebruikt werden. Mochten er zaken zijn die ik verkeerd of te hard verwoord heb, met name voor koppels die met zulke vragen worstelen, schroom dan niet om dit als feedback terug te geven. Ik heb geprobeerd om in alle voorzichtigheid op deze nood in te gaan, maar dat neemt niet weg dat het als lastig ervaren kan worden. Laten we nu eerst gaan kijken naar het proces van ivf.

II. Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

Binnen de medische wereld is *In-vitrofertilisatie* een bekende term. Natuurlijk is het voor u als gewone leek een mond vol onbekende woorden. Uw oren klapperen bij het horen ervan. In de volksmond wordt de afkorting ervan ivf vaker gebruikt. Wat is de betekenis van deze term? Wat is er in het verleden allemaal gebeurd om dit werkend te krijgen? Hoe ziet medische procedure er uit?

a. De Betekenis van Ivf

Laten we eerst onderzoeken wat de naam van dit proces betekent. Dit is *In-vitrofertilisatie*. De term “vitro” komt van het Latijnse woord voor “glas.” Dat verwijst naar het gebruik van een glazen reageerbuis uit het laboratorium. Het woord “fertilisatie” komt uit het Latijn. We zouden het mogen vertalen met “bevruchting.” In eenvoudige woorden betekent dit leven verwekken. Dit gebeurt doordat de zaadcel van een man in aanraking komt met een eicel van een vrouw. Vanaf dat moment ontstaat er nieuwe leven. Dat is een embryo. Een nieuw persoon. Alle termen bij elkaar betekent het: “In glas bevrucht.” We kunnen zeggen dat met In-vitrofertilisatie een embryo op niet natuurlijke wijze tot leven komt in een reageerbuis van een laboratorium.¹

b. De Geschiedenis

Wat is de geschiedenis van deze medische handeling? De beginselen ervan vinden we in de Verenigde Staten van Amerika. In het jaar 1934 proberen wetenschappers met deze techniek een embryo van een konijn tot leven te verwekken. Een jaar later probeert Miriam Menkin dit proces uit met menselijke delen. Ze vindt in het laboratorium namelijk een eicel die de dokter uit een hysterectomie patient verwijderd had. Daar voegt ze zaadcellen aan toe om een bevruchting te bewerkstelligen. Ze is getuige van de eerste conceptie buiten de baarmoeder. Daarna herhaalt ze dit experiment nog drie keer met succes. Ze fotografeert deze en maakt het openbaar.²

1 <https://www.dictionary.com/browse/ivf>

2 <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/babies-first-eggs-fertilized/>

Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

Rond 1950 gaat dit een stap verder. Moricard zorgt er voor dat hij succesvol een zaadcel en eicel van een konijn tot leven wekt. De pas gevormde embryo plaatst hij in een ander konijn. Enige tijd later wordt een klein konijntje vanuit dit moederkonijn geboren. In 1958 lukt het wetenschappers om dit ook bij muizen te doen.

Op een gegeven moment komt de vraag op of dit ook bij mensen toegepast kan worden. Dit speelt dan rond het jaar 1973. Het echtpaar John en Doris Del-Zio worstelen namelijk met onvruchtbaarheid. Ze hebben al verschillende methoden geprobeerd. Dit is zonder succes. Ze vragen de omstreden dokter Shettles of hij een andere manier kent om toch zwanger te kunnen worden. De dokter is gewillig om dit via een In-vitrofertilisatie te proberen. Het lukt hem om een eicel te bevruchten. Echter, nog voordat hij deze terug kan plaatsen in de vrouw, brengt VandeWiele deze procedure tot stilstand. Een maand later is Shettles ontslagen.³

Vier jaar later, is de wetenschap zo vergevorderd dat de eerste baby die op deze wijze geboren wordt. Het lukt dokter Steptoe om een succesvolle bevruchting te verkrijgen. Daarna plaatst hij de tweeënhalve dag oude embryo in de baarmoeder van Lesley Brown. Op 25 juli 1978 wordt een gezonde baby geboren. Haar naam is Louise Brown. De eerste reageerbuisbaby is geboren. Deze wijze heeft voor veel media publiciteit gezorgd, zowel tijdens als na de zwangerschap.⁴

Vanaf dat moment worden technieken verbeterd. Ook wordt het mogelijk embryo's in te vriezen.⁵ Beide zaken zorgen ervoor dat ivf steeds meer wordt toegepast. Vandaag de dag zijn 1 tot 3 % van de geboorten het resultaat van In-vitrofertilisatie.⁶

c. Het Behandelproces

Hoe verloopt in deze tijd het hele proces van In-vitrofertilisatie? Welke stappen moet een echtpaar ondernemen? Hoe komen ze van onvruchtbaarheid tot de geboorte van een gezond kind? Voordat de eigenlijke procedure start, heeft de kliniek een gesprek met het echtpaar. Hierbij gaan ze de medische geschiedenis

3 <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/babies-bio-shettles/>

4 <https://www.britannica.com/biography/Louise-Brown>

5 <https://ijdb.ehu.eus/article/180364mj>

6 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6140213/>

Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

na. Ze bekijken enkele bevruchtingstesten. Daarna begint de behandeling zelf. Hoe ziet dit er uit?

Opwekken van eicel en zaadcel

De eerste stap in het ivf-behandeling, is het verkrijgen van eicellen van de vrouw en een zaadcellen van de man.

Oogsten van Eicellen

Bij de vrouw is het de bedoeling om *eicellen te oogsten*. Hiervoor krijgt de vrouw krijgt eerst twee weken anticonceptie medicijnen voorgeschreven. Daarna mag ze zichzelf tien tot twaalf dagen lang injecteren met hormonen. Normaal gesproken produceert een vrouw slechts één eicel per maand. Echter, deze hormonen stimuleren de eierstokken om tussen de vijf en tien eicellen te laten rijpen. Ze wordt daarbij door het medisch personeel goed in de gaten gehouden. Dit kan dagelijks of wekelijks gebeuren. De dokter voert dan bloedtesten en een inwendige echo uit. Daarmee kan hij bepalen waar de eicellen in de ontwikkeling zitten. Het juiste tijdstip is ontzettend belangrijk. Als eicellen te vroeg of te laat geogst worden, zullen ze niet ontwikkelen. Ongeveer zesendertig uur voor het oogsten, krijgt de vrouw haar laatste hormooninjectie toegediend. Dit zorgt ervoor dat de eicellen rijp zijn en los gemaakt worden van de eierstokken.⁷

Dan komt de dag dat de eicellen geogst worden. De vrouw krijgt eerst zware pijnstillers of slaapmiddel toegediend. Dit is om de pijn tijdens het oogsten te verminderen. De dokter kijkt via een inwendige echo waar de eierstok zitten. Hij gaat met een holle naald naar binnen en prikt de wand van de eierstok binnen. Daarna zuigt hij de eicellen door de holle naald naar buiten. Hij transporteert ze in een reageerbuis. Daarna legt hij de reageerbuis in een incubator. Dat is een apparaat dat de eicellen op de juiste temperatuur houdt. Daarna is het oogstingsproces afgelopen.⁸

Verkrijgen van Zaadcellen

Vervolgens moet het laboratorium ook *zaadcellen van de man* hebben. Het produceren hiervan kan op verschillende manieren gebeuren. De gebruikelijke

7 <https://www.oudersvanu.nl/zwanger-worden/alles-over-ivf-in-vitrofertilisatie~cd94341>

8 <https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/22457-ivf>

Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

methode is dat de man dit doet via masturbatie, dat is zelfbevrediging.⁹ De vruchtbaarheidskliniek heeft hier een speciale ruimte voor, de zogenoemde collectieruimte. Deze ruimte bevat visuele en hoorbare opwindende hulpmiddelen om de zaadproductie op gang te helpen. Normaal gesproken zijn dit pornografiebladen of films met adult content. Iemand mag hiervoor ook zijn eigen smartphone voor gebruiken. Soms liggen er siliconen speelhulpen klaar. Het is mogelijk dat de man medicijnen krijgt toegediend voor een erectie of tegen de angst.¹⁰ Eventueel zou de man een vibrator of elektrische stimulator kunnen gebruiken.¹¹ Mogelijkerwijs zou deze methode ook thuis mogen plaatsvinden via een zogenoemd speciaal pakket. Het is niet toegestaan dat er gewone gemeenschap plaatsvindt tussen man en vrouw. De zaadcellen zouden dan bacteriën kunnen bevatten. Normaal gesproken gaat de man dus ook alleen deze collectieruimte in.¹² Zou het koppel toch op een of andere wijze gemeenschap willen hebben hiervoor, dan moeten ze daarvoor een speciaal niet-giftig condoom gebruiken.¹³ Na de zaadlozing worden deze opgevangen op een glazen schaalte die de kliniek verschaft. De man mag controleren of zijn gegevens, zoals naam en geboortedatum, op het deksel correct zijn. Daarna controleert de kliniek de zaadcellen op kwaliteit, volume en beweeglijkheid.¹⁴

Een tweede methode is om via een operatie de zaadcellen te verkrijgen. Dit wordt normaal gesproken alleen gedaan bij hen die het op de voorgaande wijze medisch geen zaadlozing kunnen krijgen.¹⁵ In dit geval worden de zaadcellen direct uit de zaadballen gehaald. Allereerst wordt de man verdoofd. Dit kan door medicijnen of met een roesje. Daarna brengt de dokter een naald in de zaadbal in om zo de zaadcellen op te zuigen. Na ongeveer vijftien tot twintig minuten tot een uur is de operatie afgerond.¹⁶ De man mag niet door een ander naar huis worden vervoerd. De operatie kent ook bepaalde risico's. Er kunnen ontstekingen of bloedingen

9 <https://tau.amegroups.org/article/view/24554/23252>

10 <https://fertility-experiences.com/the-semen-sample-collection-what-do-men-like/>

11 <https://www.sart.org/patients/a-patients-guide-to-assisted-reproductive-technology/general-information/collection-of-semen/> en

<https://www.erasmusmc.nl/nl-nl/patientenfolders/problemen-met-zaadlozing-tijdens-vruchtbaarheidsbehandeling>

12 <https://sperm.blog/sperm-collection-room-a-crucial-element-in-fertility-clinics/>

13 <https://www.erasmusmc.nl/nl-nl/patientenfolders/problemen-met-zaadlozing-tijdens-vruchtbaarheidsbehandeling>

14 <https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/22463-intracytoplasmic-sperm-injection>

15 <https://www.verywellfamily.com/problems-ejaculating-for-a-semen-sample-1960162>

Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

ontstaan. Daarnaast kan er pijn in de zaadbal komen die een paar weken of maanden kan duren. Daarom is het soms nodig om antibiotica te nemen om het risico op een infectie te verminderen. Herstel van de operatie kan één tot tien dagen duren,¹⁷ andere operaties zelfs tot twee weken.¹⁸

Nadat de eicellen en zaadcellen gewonnen zijn, gaat de kliniek verder met de volgende stap in de ivf-behandeling.

Bevruchting in de Kliniek

De tweede stap van het ivf-proces is de bevruchting zelf. Dit ligt in handen van de kliniek. Dat gebeurt binnen vierentwintig uur nadat de eicellen als zaadcel zijn ontvangen. In het laboratorium wordt één zaadcel via een naald bij één eicel ingebracht.¹⁹ Daarna wordt de naald teruggetrokken. In zeventig procent van de gevallen wordt de eicel bevrucht. In gewone gevallen doen ze dit met meerdere eicellen en zaadcellen om een maximale kans op slagen te krijgen. Het moment van de bevruchting betekent nu ook dat er nieuw leven is. Er is een embryo ontstaan. Ze monitoren de bevruchte eicellen op hun ontwikkeling. De dokter controleert elke embryo's op kwaliteit en mogelijke afwijkingen. Vijftig procent van de embryo's zijn bruikbaar voor verdere zwangerschap.²⁰ De andere helft gooien ze weg.

Als embryo's goedgekeurd zijn, zijn er twee mogelijkheden. De eerste is dat deze wordt teruggeplaatst bij de vrouw. De andere is dat ze worden ingevroren.²¹ Ze bewaren deze bevroren embryo's in verzegelde containers op een temperatuur van -196°C.²² Het is de keuze van het koppel wat ze met eventueel bevroren embryo willen doen. Dit wordt dan vastgelegd in een contract. Ze kunnen die gebruiken voor een mogelijke toekomstige zwangerschap. Andere opties zijn om ze te doneren aan een ander echtpaar, toe te staan voor wetenschappelijk onderzoek, of

16 <https://www.thuisarts.nl/dichte-zaadleiders/ik-krijg-operatie-om-zaadcellen-uit-mijn-bijbal-of-zaadbal-te-halen>

17 <https://www.urologyhealth.org/urology-a-z/s/sperm-retrieval>

18 <https://www.thuisarts.nl/dichte-zaadleiders/ik-krijg-operatie-om-zaadcellen-uit-mijn-bijbal-of-zaadbal-te-halen>

19 Met een moeilijke term heet dit de Intracytoplasmic Sperm Injection (ICSI). Zie: <https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/22463-intracytoplasmic-sperm-injection>

20 Deze goedgekeurde embryo's heten blastocysten.

21 <https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/22457-ivf>

22 <https://www.medicalnewstoday.com/articles/314662#how-long-can-embryos-stay-frozen>

Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

te laten vernietigen.²³ Bepaalde klinieken vernietigen automatisch deze embryo's als één van de partners komt te overlijden of het echtpaar niet langer de opslag betaald. Het bewaartermijn is normaal gesproken vijf jaar. Dit kan verlengd worden als het koppel er goede redenen heeft of bewust deze verlenging aanvraagt. Een nadeel van het invriezen is dat een embryo tijdens het proces van invriezen of ontdooien stuk kan gaan. In dit geval overleeft 92% van de embryo's de procedure.²⁴ Is een embryo stuk, dan wordt deze alsnog vernietigd.²⁵ Een lastig punt is wat er met een ingevroren embryo gaat gebeuren als een echtpaar gaat scheiden. Soms bepaalt de rechter dan wat ermee gebeurt. Het kan zijn dat hij ze niet als leven ziet en daarom vernietigd mogen worden. Tijdens een scheiding is het ook mogelijk om de rechten op het embryo volledig bij één van de partners te leggen. Mocht alles wel goed gaan, dan kan de ingevroren embryo gebruikt worden in een later stadium.

Terugplaatsen van Embryo en Zwangerschap

De volgende stap in de behandeling vindt plaats als de bevruchte eicel zich in vijf tot zes dagen tot een gezond embryo heeft ontwikkeld.²⁶ Een soortgelijk iets gebeurt in later stadium als het embryo ingevroren was.

Nu mag de vrouw terug komen na de kliniek. De dokter injecteert meestal één of soms meerdere embryo's via een in de baarmoeder.²⁷ Dit is een eenvoudigere procedure dan het oogsten van eicellen. Normaal gesproken duurt dat niet langer tien minuten. Daarna mag de vrouw naar huis.

Hierna is het afwachten of er een succesvolle zwangerschap ontstaat. De aanstaande moeder mag dan medicijnen gebruiken om de baarmoeder te ondersteunen.²⁸ De dokter voert ongeveer negen tot veertien dagen na de voorgaande procedure een bloedtest uit om te kijken of de vrouw zwanger is.²⁹

23 <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/embryos/regels-voor-handelingen-met-embryos>. Dit heet het vitrificeren.

24 <https://www.zol.be/fertiliteitscentrum/behandelingen/invriezen-en-ontdooien-van-embryos>

25 <https://www.umcg.nl/-/invriezen-bewaren-embryos>

26 Dit heet het blastocysten stadium.

27 In Nederland is het principe één embryo bij terugplaatsing, tenzij de leeftijd hoger dan 38 is, dan worden er mogelijk twee teruggeplaatst.

<https://www.oudersvanu.nl/zwanger-worden/alles-over-ivf-in-vitrofertilisatie~cd94341>

28 <https://www.oudersvanu.nl/zwanger-worden/alles-over-ivf-in-vitrofertilisatie~cd94341>

29 <https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/22457-ivf>

Het Proces van In-vitrofertilisatie (ivf)

Dan zal de zwangerschap over het algemeen net zo verlopen als via de natuurlijke weg. Als ze niet zwanger blijkt te zijn, kan de vrouw een ingevroren embryo laten terugplaatsen of de hele procedure opnieuw beginnen.

III. Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

Nadat we bekend zijn met de behandelwijze bij ivf, is het noodzakelijk om hier een Schriftuurlijke visie op te hebben. Is dit Bijbels gezien verantwoord, of toch niet? Daarbij zijn twee basisthema's van belang. Als eerste het ontwerp van God voor huwelijk en zwangerschap, en als tweede het begin en waardigheid van het leven.

a. Ontwerp van Huwelijk en Zwangerschap

Het eerste thema die een rol speelt is het ontwerp van God. Hoe heeft Hij het huwelijk, maar ook het krijgen van kinderen ontworpen? Als dit duidelijk is, dan valt er ook licht op de ivf-behandeling.

Doel van het Huwelijk

Aan het vraagstuk rondom het krijgen van kinderen liggen nog wat meer fundamentele vragen. Op wat voor wijze heeft God het huwelijk ingesteld? Wat is het doel van het huwelijk?

Het Huwelijk

Laten we eerst kijken wat een huwelijk is. Volgens een officiële definitie is dit een “overeenkomst dat een man en vrouw tot wettig samenleven verbindt.”³⁰ Het gaat er dus om dat man en vrouw samen mogen leven. Dit hebben ze via een contract bekrachtigd. Een belofte van trouw. Wat is dan het doel van het huwelijk? Vanuit een meer christelijk oogpunt, kan het antwoord zijn, “Om elkaar tot steun te zijn in voor en tegenspoed, dus onvoorwaardelijk trouw in alle omstandigheden. De één zal de ander helpen en bijstaan in alle dingen. Dat is het doel.”³¹ Met andere woorden, trouw zijn voor elkaar in alle omstandigheden. Anderen geloven dat een ander doel is om nageslacht voort te brengen.³² Ook binnen de Reformatorische gezindte zijn dit vaak de doelen die men ziet in het huwelijk. Uiteraard hebben deze beschrijvingen zeker een element van waarheid in zich. Toch mist, naar mijn

30 <https://gtb.ivdnt.org/iWDB/search?actie=article&wdb=WNT&id=M027009&lemma=huwelijk&domein=0&conc=true>

31 <http://christelijk-huwelijk.nl/huwelijk-overzicht.html>

32 <https://cursusislam.be/wat-is-het-doel-van-een-huwelijk/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

idee, het hoofddoel waarvoor het huwelijk bedoeld is. Het draait in al deze beschrijvingen namelijk om de mens.

Hoofddoel

Wat is het hoofddoel van het huwelijk? Dit is het beste verwoord in de Westminster Korte Catechismus als het gaat om het doel van de mens. De eerste vraag zegt, “Wat is het voornaamste doel van de mens? Het voornaamste doel van de mens is om *God te verheerlijken* en Hem voor eeuwig te genieten”³³ Dit is ook zeker van toepassing op het huwelijk. Man en vrouw trouwen in eerste instantie niet voor de ander of zichzelf. Het behoort hun grootste doel te zijn om God meer te verheerlijken door het huwelijk dan daarvoor. Dit betekent niet dat het huwelijk geen andere doelen zou hebben. Dat is zeker wel het geval. Wat zijn die ondergeschikte doelen? De Westminster Geloofsbelijdenis geeft hier antwoord op. Ze zegt, “Het huwelijk was ingesteld (1) voor wederzijdse hulp van man en vrouw, (2) voor het toenemen van de mensheid door wettige nakomelingen en van de kerk met een heilig zaad, en (3) voor het voorkomen van onreinheid.”³⁴ Deze allen behoren dus binnen het kader te vallen om God te verheerlijken.

Ondergeschikte Doelen

Als het gaat om de subdoelen is dus de eerste en belangrijkste om elkaar tot wederzijdse hulp te zijn. Dit blijkt duidelijk tijdens de instelling van het huwelijk. Eva was geschapen als hulp voor Adam (Gen. 2:20). Samen vormen ze een diepe eenheid (Gen. 2:24). Dit blijft van toepassing op ieder huwelijk, hetzij huwelijken waarin kinderen geboren worden, of die waar geen nageslacht komt.

Daarnaast is het huwelijk bedoeld om binnen deze bedding nageslacht te verkrijgen. Dit is ook uitdrukkelijk het gebod van God (Gen. 1:28). Wat als het huwelijk kinderloos blijft? Is het dan minder van waarde, of ongehoorzaam aan Gods gebod tot vermenigvuldiging? Nee. Het hoofddoel blijft namelijk staan. De Heere is namelijk Degene die de baarmoeder heeft gesloten. Het is mogelijk dat

33 “What is the chief end of man? A. Man’s chief end is to glorify God, and to enjoy him for ever” (Westminster Shorter Catechism, Q1)

34 “Marriage was ordained for the mutual help of husband and wife; for the increase of mankind with a legitimate issue, and of the Church with an holy seed; and for preventing of uncleanness” (Westminster Confession of Faith XXIV.I). Nummering toegevoegd voor de duidelijkheid.

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

een man en vrouw zonder kinderen de Heere meer vrezen, dan zij die wel kroost hebben. Dit neemt niet weg dat kinderloosheid als pijnlijk en moeizaam ervaren kan worden. Toch neemt dit het hoofddoel en voorgaande doel niet weg. God kan ook op deze wijze verheerlijkt worden.

Het derde doel van een huwelijk is om onreinheid te voorkomen. Met andere woorden, het voorkomt overspel en seksuele uitpattingen. Degenen die moeite hebben met zulke gevoelens kunnen beter trouwen dan zondigen (1 Cor. 7:9). Daarom mag ook alleen binnen het huwelijk gemeenschap plaatsvinden. Man en vrouw mogen voor een korte tijd zich van elkaar onttrekken wat betreft gemeenschap. Echter, daarna moeten ze zich weer tot elkaar voegen (1 Cor. 7:5).

Kinderloosheid in een Huwelijk

Als het gaat om het onderwerp kinderen krijgen, moeten we altijd in gedachten houden dat de Heere boven alles staat. Dat is ook boven een kinderloos huwelijk. Hij wordt niet minder geëerd door een kinderloos dan kinderrijk huwelijk. Beide komen voort uit Zijn hand. Dit is ook goed om in gedachten te houden als een echtpaar nadenkt om mogelijk gebruikt te maken van In-vitrofertilisatie. De grote vraag is, is dit een middel dat de Heere behaagd, of is het ten diepste zondig?

Bijbelse Relatie tussen Huwelijk en Kinderen

Als het gaat om de relatie tussen een huwelijk en kinderen krijgen, is het goed om over enkele elementen na te denken. Hieronder zullen we eerst zien hoe de relatie is tussen kinderen binnen de bedding van het huwelijk, de band van conceptie en de moederschoot, gemeenschap binnen het huwelijk en de relatie tussen gemeenschap en bevruchting.

Kinderen binnen Bedding Huwelijk

De Schrift maakt duidelijk dat het krijgen van kinderen binnen de bedding van het huwelijk hoort te gebeuren. Dit blijkt al in de scheppingsopdracht aan de mens. We lezen, “God schiep den mens naar Zijn beeld ... man en vrouw schiep Hij ze. En God zegende hen, en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de aarde...” (Gen. 1:27-28, zie ook Gen. 2:18, 24). Vanuit de eenheid van man en vrouw mogen dus alleen kinderen voortkomen. Ook Paulus maakt duidelijk dat kinderen deel uitmaken van het huwelijk.

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

Uiteraard mogen we hier in gedachten houden dat het de Heere is die kinderen geeft of onthoudt. Hij schrijft, “Ik wil dan, dat de jonge weduwen huwelijken, kinderen telen...” (1 Tim. 5:14). Het huwelijk en kinderen krijgen zitten nauw aan elkaar verbonden. Ook mogen we stellen dat het verkrijgen van kinderen alleen mag gebeuren binnen het huwelijk tussen één man en één vrouw.

Gemeenschap behoort bij het Huwelijk

Hoe zit het dan met de link tussen het huwelijk en gemeenschap tussen man en vrouw? De Schrift keurt dit alleen goed als het binnen de bedding van het huwelijk plaatsvindt. Dit betekent dat alleen één man en één vrouw getrouwd mogen zijn en gemeenschap mogen hebben. Als eerste blijkt dit al uit de instelling van het huwelijk in het paradijs, “Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en zijn vrouw aankleven; en zij zullen *tot een vlees* zijn” (Gen. 2:24; zie ook Mat. 19:4-5). Dus een man en vrouw verlaten eerst hun ouders. Daarna klevan ze elkaar aan. We mogen dit vertalen in onze beleving als het aangaan van een officieel huwelijk. Daarna worden die twee tot één vlees. De Schrift maakt duidelijk dat deze eenheid gebeurt door middel van gemeenschap (1 Cor. 6:16). Christus maakt een belangrijk punt als Hij zegt dat zo’n relatie niet zomaar gescheiden mag worden, “Alzo dat zij niet meer twee zijn, maar een vlees. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheid de mens niet” (Mat. 19:6).

Als tweede spreekt de Schrift in duidelijke termen dat gemeenschap buiten het huwelijk niet is toegestaan (1 Cor. 7:2; Rom. 7:2). Al zijn hier in de Bijbel wel voorbeelden van te vinden, toch spreekt de Heere hier Zijn ongenoegen over uit. Een duidelijk geval is het overspel van David met Bathsheba. Na onechte gemeenschap, is ze zwanger van hem. God straft David door dit kind weg te nemen (2 Sam. 12). Daarnaast maken vele wetten in het Oude Testament duidelijk dat overspel en buitenechtelijke gemeenschap met de dood gestraft moest worden (Lev. 20:10; Deut. 22:13-14, 20-21; 22:22; 22:23-24). De enige uitzondering op straf was als een ongetrouwde man gemeenschap had met een niet ondertrouwde maagd. Dan moesten ze direct in het huwelijk treden, als de vader van de vrouw daar toestemming voor gaf. In alle gevallen moest de man de bruidsschat betalen (Ex. 22:16-17). Uit al deze verzen is duidelijk op te merken dat huwelijk en gemeenschap nauw aan elkaar verwant zijn.

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

Bevruchting na Gemeenschap

Als derde legt de Bijbel een duidelijke link tussen conceptie van het kind na gemeenschap tussen man en vrouw. In alle gevallen vindt er pas bevruchting plaats na gemeenschap. Eén van de duidelijkste teksten is te vinden bij Kaïn. Daar lezen we, “Kaïn *bekende* [had gemeenschap met] zijn huisvrouw, en zij werd *bevrucht* en baarde Henoeh” (Gen. 4:17). Hier is eerst het “bekennen,” een ouder woord voor gemeenschap, en daarna bevruchting en baren. Soortelijke gevallen zien we ook bij Adam en Eva, of Elkanah en Hanna (Gen. 4:1; 1 Sam. 1:19-20). De enige uitzondering is de ontvangenis van de Heere Jezus. Deze bevruchting gebeurde namelijk om een wonderlijke wijze door God zelf (Luk. 1:34-35). Toch maakt de reactie van Maria duidelijk dat bevruchting en gemeenschap nauw bij elkaar horen.

Conceptie of Ontwikkeling binnen de Moederschoot

Welke band ligt er tussen conceptie van nieuwe leven en de baarmoeder? In de Schrift is deze band zeer nauw. We lezen, “De kinderen zijn een erfdeel des HEEREN; des buiks vrucht is een beloning” (Ps. 127:3). David beschrijft verder in Psalm 139 hoe de Heere een kind in de moederschoot formeert, “Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben, in de *nederste delen der aarde* [de baarmoeder]. Uw ogen hebben mijn ongevormden klomp gezien” (Ps. 139:15-16). Zelfs de Heere zelf spreekt hierover. Hij gaat in op het allereerste moment van leven van de profeet Jeremia. God formeerde hem in de schoot van zijn moeder, “Eer Ik u *in moeders buik formeerde*, heb Ik u gekend, en eer gij uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u geheiligd; Ik heb u den volken tot een profeet gesteld” (Jer. 1:5). Hetzelfde zien we terug wat de Heere op een geestelijke manier spreekt over het formeren van het volk Israel, “Zo zegt de HEERE, uw Maker, en uw Formeerder van den buik af” (Jes. 44:2). In al deze teksten zit een duidelijke link tussen de conceptie of ontwikkeling en dat dit gebeurt in de moederschoot. Een klein zijstapje is dat de Bijbel ook adoptie van kinderen toestaat. Echter, deze waren tijdens hun conceptie en ontwikkeling in de moederschoot van hun biologische moeder (Ex. 2:5-10; Est. 2:7; Ef. 1:5).

Relatie tussen Ivf en Huwelijk

Hoe moeten we dan tegen ivf aankijken in het licht van de bovenstaande Schrift gegevens? Deze vraag is drievoudig te beantwoorden.

Loskoppeling Gemeenschap en Bevruchting

Als eerste wordt het krijgen van kinderen *losgekoppeld van de gemeenschap* zelf. De eicel en zaadcel worden naar een laboratorium gebracht. Daar smelten de laboranten deze twee samen tot een embryo. Zo begint het eerste leven van dit kind. Is dit het ontwerp van de Heere om kinderen in het leven te brengen door bevruchting in een laboratorium? Nadat de zaadcel en eicel bij elkaar gebracht zijn, ligt de levende embryo in het laboratorium. Niet langer is het nodig om gemeenschap te hebben om een bevruchting tot stand te brengen. Anderson schrijft, “Waar contraceptie gemeenschap biedt zonder bevruchting, biedt ivf bevruchting aan zonder gemeenschap.”³⁵ Met andere woorden, ivf breekt de link tussen gemeenschap en het ontstaan van menselijk leven. Dat is duidelijk niet naar het ontwerp van de Heere in het verkrijgen van kinderen.

Scheiding Kinderen Krijgen en Intimiteit Ouders

Als tweede wordt het krijgen van kinderen *gescheiden van een intieme verhouding* tussen man en vrouw. In de natuurlijke weg komen alleen man en vrouw intiem samen door middel van gemeenschap. Zo ontstaat er onder de zegenende hand van de Heere nieuwe leven. Echter, bij het gebruik maken van ivf worden andere partijen ingeschakeld. De vraag die dan gesteld kan worden is, wie heeft voor de bevruchting van het kind gezorgd? Zijn dat de ouders, of is dat het medische personeel van de kliniek?³⁶ Al hebben de ouders het ‘materiaal’ aangeleverd, de eigenlijke conceptie gebeurt in dit geval door een derde persoon of zelfs meerdere personen. We mogen ons nauwkeurig afvragen of God de bedoeling heeft gehad dat een derde partij erbij betrokken wordt om nieuw leven te verwekken. Kan deze methode niet aanhikken tegen een milde vorm van overspel? Als we terugdenken aan onze eigen bevruchting, hadden wij dan gewild dat het medisch personeel daar de hand in had gehad?

35 <https://www.thegospelcoalition.org/article/evangelicalisms-silence-ivf/>

36 <https://www.thegospelcoalition.org/article/evangelicalisms-silence-ivf/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

Conceptie buiten Moederschoot

Als derde wordt de *conceptie van nieuw leven losgemaakt van de bescherming van de baarmoeder*. Dit is een andere zaak dan gebruik maken van medische hulpmiddelen bij vroeggeboorte. In het eerste geval gaat het om verwekken van nieuw leven. Het gaat om iets wat er nog niet is. In het laatste geval is het doel om bescherming te geven aan leven dat anders in gevaar zou komen. Het pas begonnen leven nestelt zich de eerste dagen niet in de warmte en bescherming van de moederschoot. Deze begintijd ligt het embryo in een koud technisch laboratorium. Wat een verschil als we daar over gaan nadenken. Hoe kunnen we dan stellen dat de Heere een kind vanaf het allerprilste begin in de baarmoeder gevormd heeft? Wellicht is het goed om de vraag nog wat persoonlijker te maken. Hoe zouden wij het gevonden hebben als onze eerste levensdagen in een koud laboratorium waren geweest? Is dat werkelijk de bedoeling van God in het formeren van leven? Als we eerlijk naar de beschrijving van de Schrift kijken, kan ons antwoord niet anders dan nee zijn.

Conclusie

Wat moet onze conclusie op deze zaken zijn? Ivf gaat in tegen het ontwerp van God voor het huwelijk en krijgen van kinderen. God heeft de mens zo ontworpen dat krijgen van kinderen het gevolg is van intieme omgang tussen man en vrouw. Echter, met ivf wordt deze link losgemaakt. Niet langer is deze omgang nodig om kinderen te krijgen. Daarnaast heeft God in gedachten gehad dat het kind vanaf het prille begin in de warmte van de moederschoot begint te ontstaan en gaat ontwikkelen. Aan de andere kant zorgt ivf ervoor dat deze conceptie en eerste ontwikkeling in een koud en technisch laboratorium gebeurt.

Verkrijgen van Eicellen en Zaadcellen

Het volgende onderwerp dat in het licht van de Bijbel geplaatst moet worden is de wijze waarop de eicellen en zaadcellen verkregen worden. We zullen eerst ingaan op het oogsten van de eicellen van de vrouw. Daarna denken we na over de opwekking van zaadcellen bij de man.

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

Oogsten van Eicellen van de Vrouw

Hoe moeten we denken over het verkrijgen van eicellen van de vrouw? Laten we kijken naar vier zaken: het ontwerp van God, de behoefte die hormonen opwekken, mogelijke gezondheidsproblemen en een eventuele traumatische ervaring.

Tijdens de ivf-behandeling worden bij de vrouw hormonen geïnjecteerd. Het doel is dat er vijf tot tien eicellen worden aangemaakt om de slagingskans met de behandeling te vergroten. Dit is *niet naar het ontwerp van God*. De Heere heeft de vrouw zo gemaakt dat ze éénmaal per maand één volwassen eicel produceert. Dit is voor zover we weten geen gevolg van de zondeval, maar onderdeel van het oorspronkelijke ontwerp van God. Waarom zit er zo'n groot verschil tussen het ontwerp van God voor het vrouwelijke lichaam en het handelen vanuit de medische wereld? Dat is op zijn minst opmerkelijk, zo niet onnatuurlijk.

Daarnaast blijkt geeft het injecteren van deze *hormonen de vrouw meer behoefte aan gemeenschap* dan zonder deze middelen. Toch is de bedoeling tijdens de behandeling dat ze zich juist onthoudt van gemeenschap. Nu is zulke behoefte niet altijd verkeerd, maar deze moet binnen de kaders van de Schrift gematigd zijn. Toch is het opmerkelijk wat de seculiere wereld aangeeft om om te gaan met een dergelijke stimulans aan gevoelens. Kelly Burch schrijft, “Wees niet bang om creatief te worden met andere opties voor adult fun.”³⁷ Zou dat werkelijk overeenkomen met Gods ontwerp voor zulke verlangens? Dus eerst stimuleren en dan deze op een on-Bijbelse manier bevredigen?

Als derde kan het injecteren van hormonen voor *gezondheidsproblemen* zorgen. Dit is zowel op de vrouw als het kind van toepassing. Waar moeten we aan denken als het gaat om de vrouw? De hormonen kunnen een overdadige groei van de eiblaasjes en meerdere eierstokpuncties stimuleren. Er bestaat ook een verhoogd risico op bloedstolsels. Dit kan resulteren in hart- en vaatziekten of een hartinfarct.³⁸ Hoewel wetenschappelijke studies verschillen, hebben sommige aangetoond dat deze behandeling mogelijk kankerverwekkend of stimulerend is.³⁹ Het gaart dan gaan om eierstok-, borst- en baarmoederkanker. In bepaalde

37 <https://www.ccrmivf.com/news-events/ivf-truths/>

38 <https://chatelaine.com/health/long-term-impact-ivf/>

39 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8214614/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

gevallen kan de ivf-procedure de dood tot gevolg hebben.⁴⁰ Gezondheidsrisico's gelden niet alleen de moeder, maar ook voor het kind. Kinderen die via een ivf-procedure worden geboren, blijken volgens een Zwitserse studie dertig procent meer kans te hebben op hartproblemen, hoge bloeddruk en verdikte bloedvaten.⁴¹ Daarnaast kunnen zulke kinderen insuline resistentie opbouwen.⁴² Het risico wordt nog groter op problemen als meerdere embryo's teruggeplaatst zijn in de moederschoot. Dan kunnen de baby's mogelijk geboren worden met hersenverlamming, cognitieve of emotionele problemen. Daarom wordt dit in Nederland over het algemeen niet aangeraden.⁴³ We mogen stellen dat het gebruikmaken van de ivf-behandeling om kinderen te krijgen niet zonder gevaar is. Het is maar zeer de vraag dit dan mogen toepassen op een vrouw van zichzelf gezond is. Het is namelijk een verschil of we medicijnen gebruiken als we ziek zijn, of dat we een gezond lichaam mogelijk ziek maken door hormooninjectie. Dit zou dan in strijd zijn met het zesde gebod.

Verder kan het hele ivf-traject een *traumatische ervaring* opleveren voor de vrouw en eventueel man.⁴⁴ Het is bekend dat vooral vrouwen tijdens deze procedure depressie en angsten ervaren.⁴⁵ Dr. Styer schrijft, "Tijdens de ivf-behandeling kunnen nieuwe psychische problemen ontstaan, of reeds bestaande psychische problemen kunnen verzwaren en verergeren."⁴⁶ Bepaalde vrouwen krijgen zelfs na een succesvolle ivf-behandeling een lagere eigenwaarde en symptomen van grotere depressiviteit dan zij die kinderen op natuurlijke wijze verkregen.⁴⁷ Een oorzaak voor deze traumatische ervaring komt omdat niet elke ivf-behandeling succesvol is. Uit cijfers blijkt dat slechts een derde van de behandelingen slaagt.⁴⁸ Blijft deze falen, dan kan dit grote emotionele impact op

40 <https://nypost.com/2022/10/26/23-year-old-woman-dies-while-undergoing-routine-ivf-treatment/>

41 Voor de hogere bloeddruk gaat het om bloedvaten tussen het hart en de longen.
<https://theconversation.com/ivf-babies-at-greater-risk-of-heart-problems-in-later-life-6554> en
<https://www.ahajournals.org/doi/full/10.1161/CIRCULATIONAHA.111.071183>

42 <https://www.healthline.com/health-news/children-born-via-ivf-face-higher-health-risks>

43 <https://www.oudersvanu.nl/zwanger-worden/alles-over-ivf-in-vitrofertilisatie~cd94341>

44 <https://www.statnews.com/2018/07/27/as-the-dark-side-of-ivf-slowly-comes-into-focus-even-more-transparency-is-needed/>

45 <https://www.ccrmivf.com/news-events/ivf-truths/>

46 <https://www.ccrmivf.com/news-events/ivf-truths/>

47 <https://womensmentalhealth.org/posts/increased-risk-of-depression-during-pregnancy-and-postpartum-following-successful-ivf/>

48 <https://www.hli.org/resources/in-vitro-fertilization-ethical-issues/>

een koppel hebben. De hele procedure geeft zowel man als vrouw veel stress. Als het koppel te horen krijgt dat een ivf-cyclus gefaald is, kan dit rouw en verdriet met zich brengen.⁴⁹ Vrouwen na deze weg toch onvruchtbaar blijven, scheiden drie keer zo snel van hun man dan degenen met wel een succesvolle geboorte.⁵⁰ Aan de andere kant moeten we ook niet vergeten dat een onvruchtbaarheidstraject op zichzelf ook grote emotionele impact kan hebben. Het kan zelfs als traumatisch worden ervaren. Toch mogen we de vraag stellen of een ivf-behandeling deze emotionele impact oplost, zelfs in het geval van een succesvolle geboorte. Bijbels gezien is hier een lastig antwoord op te geven wat juist is als het gaat om deze traumatische ervaring. Binnen het leven kunnen namelijk genoeg oorzaken zijn voor zulke ervaringen. Dit kan zelfs onder Gods leidende hand zijn. Denk aan de verkoping van Jozef naar Egypte (Gen. 17). Toch zou het goed zijn om wel een verschil te zien in het ondergaan van een dergelijke ervaring die ons overkomt, en een traumatische ervaring die ontstaat nadat we zelf de keuze voor een ivf-behandeling zijn gestart.

Opwekken van Zaadcellen van de Man

Naast de vrouw, ligt er ook een taak bij de man in de ivf-behandeling. Hierbij gaat het met name om het aanleveren van zaadcellen. We mogen direct stellen dat er zeer grote bezwaren zijn in te brengen op de wijze waarop de zaadcellen verkregen worden. Laten we kijken naar het ontwerp door God, de simulatie tot opwekking en mogelijke medische gevolgen.

In de eerste plaats is zaadopwekking voor een ivf-behandeling *niet naar God's ontwerp*. De normale weg bij ivf is dat dit via masturbatie of zelfbevrediging gebeurt. Dit gaat tegen de natuurlijke weg in. De handeling wordt namelijk losgekoppeld van gemeenschap met de vrouw. Masturbatie zorgt voor een focus op zichzelf, terwijl het tijdens de gemeenschap om moet gaan (1 Cor. 7:4). Daarnaast is het resultaat dat de zaadcellen op een andere plaats komen dan God bedoeld heeft. Hiervan vinden we een voorbeeld in de Schrift. Onan, de zoon van Juda, verspilde zijn zaad op de aarde. Hij wilde in dit geval wel gemeenschap, maar het zaad niet gebruiken waar de Heere het voor bedoeld had. Dit vertoornde de Heere zo erg, dat Hij Onan doodde (Gen. 38:9-10). Verder is toch op één of

49 https://www.huffpost.com/entry/opinion-merrill-ivf-failure_n_5adf8637e4b061c0bfa27b19

50 <https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/aogs.12317>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

andere wijze een vorm van lust nodig om zaad op te wekken. Een ware christen kan dus geen masturbatie gebruiken om zaad op te wekken. De natuurlijke weg om dit te doen is door gemeenschap tussen man en vrouw, niet in eigen persoon.

Als tweede is het zeker bedenkelijk welke *stimulans gebruikt wordt voor het opwekken van zaadcellen*. In de collectieruimte van de kliniek wordt de man aangespoord om met lust naar andere vrouwen te kijken. Dit kan via de moderne middelen of een papieren versie. Dit is duidelijk niet naar de wil van de Heere. Een man die met lust naar een andere vrouw kijkt, heeft overspel begaan (Mat. 5:27-30). Op geestelijke wijze heeft de man zijn huwelijk gebroken. Hij laat namelijk zijn lusten opkomen door op verkeerde wijze naar andere vrouwen te kijken. Het gaat dan ook duidelijk tegen het zevende en tiende gebod in (Ex. 20:14,17). Hier kan dus nooit de zegen van de Heere op liggen. Een christelijk echtpaar dacht na om een ivf-behandeling te starten om kinderen te krijgen. Toch hadden grote bezwaren met het gebruik van pornografisch materiaal. Andria schrijft, “Hem [de man] wordt verteld om naar andere vrouwen te kijken, naast zijn vrouw. Hoe denkt u dat zij zich voelt? ... Het religieuze probleem [met zaadopwekking voor ivf] dat ik vind, is met pornografie, zacht of niet. Het gaat tegen onze eed, religie en gehele manier van denken in om naar een ander persoon te kijken naast onszelf.”⁵¹ Die opmerking is veelzeggend. Het is ook niet voor niets dat veel mannen voor een dergelijke zaadopwekking in de kliniek veel stres en gênantheid voelen.⁵² Met name dat laatste is een logisch gevolg, omdat de zaak tegen het geweten in gaat. Een dergelijke ervaring kan voor de man zelfs als traumatisch worden ervaren.⁵³

In de derde plaats kan masturbatie ook *medische gevolgen* opleveren. Hierover verschillen wetenschappelijke studies van mening. Aan welke eventuele gevolgen moeten we denken? Het kan bij de man de gevoeligheid tijdens de gemeenschap verlagen. Sommige wetenschappelijke studies tonen aan dat mannen die regelmatig masturberen een verhoogde kans op prostaatkanker hebben.⁵⁴ Uiteraard gaat het in dit geval om een eenmalige zaak. Toch is dan de vraag, hoe kan iets wat binnen de kaders van de Schrift valt en goed is, negatieve gevolgen

51 <https://fertility-experiences.com/the-semen-sample-collection-what-do-men-like/> opmerking van Andria, 18 januari 2018.

52 <https://www.mireproductivemedicine.com/guys-want-to-knowwhats-in-the-collection-room/>

53 <https://fertility-experiences.com/the-semen-sample-collection-what-do-men-like/>

54 <https://bjui-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1464-410X.2008.08030.x>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

opleveren? Als we naar de wetten van het Oude Testament kijken, dan blijkt dit voor de gezondheid alleen positief te zijn. Daarnaast kunnen tijdens de zaadopwekking medicijnen worden gebruikt die mogelijke bijwerkingen hebben. Het is de vraag of dit de gezondheid van de man ten goede komt. Dit is dan in tegenspraak met het zesde gebod waarin ligt dat we de gezondheid van ons lichaam stimuleren.

Als laatste de vraag over opwekken van zaad via andere wegen dan masturbatie. Hoe moeten we daar over denken? Denk daarbij aan gemeenschap tussen de partners met een speciaal condoom. In ieder geval is hier wel het aspect van gemeenschap tussen man en vrouw aanwezig. Dit voorkomt een onbijbelse lust. Toch breekt dit opnieuw de band tussen gemeenschap en het krijgen van kinderen. Er komt namelijk een tussenstation: het laboratorium. Hetzelfde is van toepassing om op operatieve wijze het zaad te verkrijgen. Dit gebeurt op niet natuurlijke wijze en buiten de gemeenschap om. We mogen zeggen dat andere wegen niet volgens het ontwerp van God zijn voor zaadopwekking. Het is daarom geen verantwoorde weg voor de man om op deze wijze kinderen te krijgen.

Conclusie

We zien dus dat zowel voor het verkrijgen van eicellen bij de vrouw, als zaadcellen van de man grote bezwaren zijn aan te tekenen. Als eerste gaat het tegen het ontwerp van God in. Als tweede kan het gevolgen hebben voor de gezondheid. Als laatste wordt overspel bij de man gestimuleerd.

Mogelijke Inmenging van Derde Partij

De inmenging van een derde partij voor de conceptie lijkt vergezocht. In de gewone gevallen zal de kliniek er alles aan doen dat de behandeling eerlijk te laten verlopen. Ze willen alleen de eicellen en zaadcellen van het betreffende koppel gebruiken voor de bevruchting en terugplaatsing. Toch is niet uit te sluiten dat een derde persoon tijdens de bevruchting een rol speelt. De bevruchting vindt namelijk plaats buiten het zicht van het echtpaar. Hierbij mogen we denken aan twee mogelijkheden. Al is de kans zeer klein, toch zou het laboratoriumpersoneel per ongeluk de eicel of zaadcel kunnen omwisselen met die van een ander. Daarnaast is het mogelijk dat deze omwisseling bewust gedaan wordt. Er zijn voorbeelden bekend van de zogenoemde vruchtbaarheidsfraude. Een dokter

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

gebruikte daarvoor zijn eigen zaadcellen om vijfenzeventig vrouwen te bevruchten.⁵⁵ Beide gevallen gaan tegen, bewust of onbewust, tegen het zevende gebod in (Ex. 20:14). Geen derde partij mag zich op deze wijze inmengen in het krijgen van kinderen. Het kan dus niet iets zijn wat in de ogen van de Heere goedgekeurd kan worden. Dit is zeker iets om in overweging te nemen als het gaat om een medische procedure voor bevruchting die buiten de gemeenschap van man en vrouw plaatsvindt.

b. Begin en Waarde van Leven

Het tweede belangrijke punt om te overwegen voor de In-vitrofertilisatie (ivf), is om naar het begin van het leven en haar waarde te kijken.

Het Getuigenis van de Schrift

Laten we eerst kijken wat de Bijbel zegt over het begin van het leven. Daarna letten we op de gegevens over de waarde van het leven.

Het Begin van het Leven

Als we de Bijbel goed bestuderen, vinden we duidelijk terug dat nieuw leven ontstaat bij de conceptie. Dit is dus op het moment dat de zaadcel binnengaat bij de eicel. Precies op dat moment ontstaat er nieuw leven. Dan is er een nieuw persoon, met eigen DNA, een lichaam en een ziel (Ps. 139, Jer. 1:5; Luk. 1:41; Ex. 21:22-25). Dit betekent dat elke embryo die ontstaat leven is. Een goed voorbeeld hiervan is de eerste weken de Heere Jezus in de moederschoot. Maria is direct na de boodschap van de engel naar haar nicht Elizabeth gegaan. Dit heeft niet heel lang geduurd. Binnen het moment van de boodschap en aankomst, is zij bevrucht. Als ze aankomt, springt zes maanden oude embryo Johannes op in de moederschoot van Elizabeth. Daarna bevestigt Elizabeth dat de moeder van haar Heere tot haar gekomen is (Luk. 1:26-44). Beiden zaken kunnen alleen het geval zijn geweest als er vanaf de bevruchting nieuw leven was. De Schrift is helder. Nieuw leven ontstaat vanaf het moment van bevruchting.

55 <https://www.acsh.org/news/2022/04/11/fertility-fraud-fertility-industry-danger-16239>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

De Waarde van het Leven

Verder maakt de Bijbel duidelijk dat elke *nieuw leven waardevol* is in Gods ogen. Dit geldt ook voor een beginnende embryo. Het is geschapen naar Zijn beeld (Gen. 1:26-27; 9:6). Al is dit beeld van God misvormd en mist haar volle glorie, toch zijn hier glinsteringen van terug te vinden. Dat betekent ook dat het vernietigen van nieuw leven moord is in Gods ogen (Ex. 20:14; Gen. 9:6; Ex. 21:22-25). Dit is ook zeker van toepassing op een pasbevruchte embryo. Hoe weten we dit? Moses schrijft in de Oud Testamentische wetten, “Wanneer nu mannen kijven, en slaan een zwangere vrouw, dat haar de vrucht afgaat ... Indien er een *dodelijk verderf* zal zijn, zo zult gij geven ziel voor ziel” (Ex. 21:22-23). Deze verzen laten zien dat ook het embryo een levend wezen is. Anders kon er ook geen dodelijk verderf zijn. Het laat zien dat de embryo in de moederschoot net zoveel waarde kent als de mannen die in gevecht waren. Waarom? Als de man het leven van de embryo had weggenomen, zou dit zijn eigen leven kosten. We mogen concluderen dat elk leven waardevol is in Gods ogen. Dit geldt ook voor een pas bevruchte embryo van enkele dagen oud.

Laten we met deze twee zaken in gedachten kijken naar de omgang met menselijk leven in ivf.

Het Menselijk Leven bij In-vitrofertilisatie

Hoe wordt er omgegaan met nieuw menselijk leven in de ivf-behandeling? Het doel is immers om nieuw leven te verwekken? Het is toch om onvruchtbare koppels blij te maken met een gezond kind? Als we echter dieper nadenken over de gang van zaken, kunnen we grote vraagtekens zetten hoe met leven omgegaan wordt. Dat punt ligt op verschillende vlakken: de vernietiging en het minderwaardig omgaan met leven.

Vernietiging van Leven

In de eerste plaats wordt tijdens *elke ivf-behandeling leven vernietigd*. Met een gewone procedure worden er meerdere eicellen bevrucht. Dit gebeurt om de ‘slagingskans’ op een goede zwangerschap te vergroten. Deze pas ontstane embryo’s zullen ze monitoren. Binnen de eerste week wordt de helft van deze embryo’s weggegooid.⁵⁶ Volgens de doktoren zouden ze geen ‘kwaliteit van leven’

⁵⁶ In het Engels heet dit ‘discarded.’

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

bevatten. Ze zijn naar hun idee niet geschikt is voor zwangerschap. Toch tonen enkele wetenschappelijke studies aan bepaalde embryo's die schijnbaar abnormale cellen hadden toch een gezonde baby hadden kunnen worden.⁵⁷ Deze zijn ongeschikt bevonden en worden weggegooid. Waar komen deze embryo's terecht? Veertig procent verdwijnt in de prullenbak. Slechts achttien procent wordt krijgt een bepaalde ceremonie.⁵⁸ Het zo eenvoudig vernietigen van levende embryo's moet toch wel aan het denken zetten. Mogen we onze eicellen en zaadcellen geven als we weten dat zeker de helft hiervan na de bevruchting vernietigd gaat worden? Elk jaar komen namelijk 2 miljoen embryo's van een ivf-behandeling om.⁵⁹ Het mag duidelijk zijn dat vernietigen van embryo's duidelijk een vorm is van leven beroven. Dat is tegen het zesde gebod (Ex. 20:13; Ex.21:22-23).

Waardigheid van Leven

Ten tweede wordt het ontstane *nieuwe leven minderwaardig behandeld*. Dit blijkt al uit de vele experimenten uit de geschiedenis om ivf mogelijk te maken. In deze jaren zijn vele nieuwe levens omgekomen, doordat wetenschappers gingen sleutelen met het samenbrengen van eicellen en zaadcellen.⁶⁰ Dit is de basis geweest voor de huidige ivf-praktijk.

Ook is het de vraag of binnen klinieken op waardige wijze wordt omgegaan met het laten ontstaan van nieuw leven. Het lijkt een technische en medische handeling te zijn. Wat mist is het diepe respect voor het nieuw leven dat uit de hand van de Schepper voortkomt. Daar komt nog bij dat de dokter ook op de stoel van God zitten in het bepalen welke embryo's levensvatbaar of goed genoeg zijn. Iemand geeft aan, "De embryologen monitoren de embryo's en ... beoordelen ze om te bepalen welke de *beste kans* hebben om gezond te zijn en in een succesvolle zwangerschap resulteren."⁶¹ Zit hier geen verschil in hoe waardevol God het leven ziet en hoe de medische wereld daar mee om gaat? Is er dan binnen de medische wereld geen oog meer voor de waarde van mensen met een

57 <https://www.newscientist.com/article/2293927-ivf-embryos-discarded-as-abnormal-can-actually-become-healthy-babies/>

58 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6911130/>

59 <https://www.liveaction.org/news/ivf-destroys-embryos-higher-rate-abortion/>

60 https://assets.cambridge.org/97811084/27852/excerpt/9781108427852_excerpt.pdf

61 <https://www.winfertility.com/blog/understanding-embryo-grading-important-successful-ivf/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

bepierking? Waar zal deze selectie ophouden? Hoe ziet het dan met de ‘keuze’ voor een jongen of een meisje? Het gaat in de medische wereld in het geval van ivf om de beste “slaagkans” en “resultaten.”

Vervolgens zit er een verschil hoe tegen de *waarde van het ontstaan zelf* gekeken wordt. Het is namelijk opmerkelijk dat de medische wereld gesproken wordt van het “maken van een baby.” In Christelijke kringen spreken we liever van het “verwekken van leven” of het “ontvangen van kinderen.”⁶² Stel dat een kind later te weten komt dat hij via ivf ‘gemaakt’ is. Welke impact zou dit op hem of haar kunnen hebben? Zou dat wellicht geen gevoel van minderwaardigheid geven? Hoe zou dit zijn kijk op identiteit kunnen beïnvloeden?

Uit de bovenstaande zaken mogen we concluderen dat de waardigheid van nieuw leven binnen de ivf-wereld een stuk lager ligt dan bij God. De Heere spreekt altijd met respect over nieuw leven. Hij gaat om waardige wijze om met het leven. Dit is zeer de vraag binnen de medische wereld van ivf.

Invriezen van Leven

Vervolgens kunnen we grote vraagtekens zetten bij het *invriezen van embryo’s*. In ieder geval zal acht procent deze procedure van invriezen of ontdooien niet overleven. Dat betekent evenzoveel leven dat komt te overlijden. Tot aan 2013 werd door de American Society for Reproductive Medicine het invriezen van embryo’s gezien als een experimentele bezigheid. Toch geven ze wel aan dat de kans op een zwangerschap via een ingevroren embryo lager ligt dan met een niet ingevroren vrucht.⁶³ Dat deze experimentele status nog maar zo kort geleden is opgeheven heeft wel wat te zeggen. Zou de Heere het goedkeuren als we experimenteren met embryo’s? Naast het gebruiken van ingevroren embryo’s voor terugplaatsing, worden deze ook gebruikt voor wetenschappelijke studie of eventueel vernietigd. Beide zijn zeker volgens de Schrift menonwaardig. Het koppel kan uiteraard bewust kiezen om bevroren embryo’s alleen te willen gebruiken voor toekomstige zwangerschappen. Wat als ze gaan scheiden, de opslag niet betalen, of het opslagtermijn laten verlopen? Dan is het koppel indirect schuldig aan de vernietiging van het pasgeboren leven. Verder hebben

62 Oliver O’Donovan, *Begotten or Made?*, 2022.

63 <http://content.guidelinecentral.com/guideline/get/pdf/3287>

baby's die via ivf geboren worden vijfenveertig procent meer overlijdenskans.⁶⁴ Als we dus kijken naar het invriezen van embryo's, dan is dit medisch gezien mogelijk. Tegelijkertijd is het een grote vraag of het werkelijk menswaardig is om een embryo in te vriezen. Is dat de weg om in respect met nieuw leven om te gaan? Het lijkt Bijbels niet verantwoord om deze keuze te kunnen maken.

c. Eer en Verheerlijking van God

Vervolgens is het goed om na te gaan hoe bij ivf wordt omgegaan met de eer en verheerlijking van God. Wat was het doel van de schepping? Dat alles tot eer en verheerlijking van God zou zijn (Fil. 2:9-11; Opb. 15:4). De Heere wil niet dat Zijn eer naar iemand of iets anders gaat (Jes. 48:11). Dit is dus ook waartoe de mens dient. Zowel lichaam als ziel moeten de verheerlijking van God op het oog hebben (Col. 3:23; 1 Cor. 6:20, 10:31). Dit is dus ook van toepassing wat er binnen het huwelijk gebeurt. Als Paulus schrijft over gemeenschap tussen man en vrouw, zegt hij, "Zo verheerlijkt dan God *in uw lichaam* en in uw geest, welke Godes zijn"(1 Cor. 6:18-20). Met andere woorden God wordt verheerlijkt als man en vrouw alleen gemeenschap hebben binnen het huwelijk.

Verheerlijking van God in Vruchtbaarheidskliniek

Als eerste is de vraag, in hoeverre wordt *God* daadwerkelijk verheerlijkt in vruchtbaarheidsklinieken?⁶⁵

Laten we eerst zien wat ze zelf schrijven over *hun doelstelling*. De Nij Linge Kinderwenscentrum zegt, "Nij Linge is een gespecialiseerde kliniek die als doel stelt koppels die het niet zelf lukt om zwanger te worden, toch hun droom te kunnen laten vervullen."⁶⁶ Met andere woorden we helpen mensen met zwanger worden. Een andere kliniek, het Fertiliteitscentrum Antwerpen, zegt dat "de gezamenlijke missie [is om] uw kinderwens te realiseren."⁶⁷ In veel klinieken gaat het om de "patient" en "persoonlijke zorg."⁶⁸ Uiteraard "zijn de beste zorg en

64 <https://www.news-medical.net/news/20200218/Slightly-increased-risk-of-death-for-babies-conceived-by-IVF.aspx>

65 Met een moeilijke term ook wel fertiliteitsklinieken genoemd.

66 <https://nietvanzelfzwanger.nl/fertiliteitskliniek/>

67 <https://www.fertiliteitscentrumantwerpen.be/>

68 <https://www.nijgeertgen.nl/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

onderzoeken dus gegarandeerd.”⁶⁹ Is het verkeerd om de patient op medisch gebied te willen helpen? Natuurlijk niet. Het is zelfs een Schriftuurlijke opdracht om de naaste lief te hebben als onszelf. Toch promoten veel klinieken dat ze in staat zijn om het koppel aan een gezonde zwangerschap te kunnen helpen. Het is dan ook een puur medische handeling. Zou dit tot eer van God zijn? Het ontstaan van leven ligt immers in Zijn hand? Bij de klinieken gaat het slechts om de zwangerschapswens. God is geheel buiten beeld.

Vervolgens is het goed om te onderzoeken met *welke doelgroepen* ze in contact zijn. Wie willen ze behandelen? Wie spelen er een rol in het laten ontstaan van een zwangerschap? Als het gaat om de eerste vraag, is er een heel scala aan mensen welkom. Dit zijn ook “lesbische koppels en alleenstaande vrouwen.”⁷⁰ Als het koppel zelf geen eicel of zaadcel kan leveren, is het mogelijk om dit via donoren te doen.⁷¹ Dus een derde persoon levert dan een eicel of zaadcel aan. Deze gebruikt de kliniek om de doelgroep de mogelijkheid te geven om zwanger te worden. In hoeverre speelt hier God’s eer een rol? Uiteraard behandelen ze ook getrouwde stellen van een man en een vrouw. Natuurlijk vervullen ze dezelfde procedure met de eicellen en zaadcellen van hen. Toch zien we ook andere doelgroepen volledig welkom zijn. Ook het invoeren van derden wordt toegepast. Deze zaken zijn zeker niet naar de Schrift en daarmee tot oneer van de Heere.

Daarna is het ook goed om de *financiële kant* van de klinieken te bekijken. Uiteraard is het toegestaan als een medische instelling genoeg wil verdienen om te kunnen blijven bestaan. Toch speelt ook geld binnen de medische zorg een grote rol. Data Bridge Market Research geeft aan dat in 2021 er een winst van \$ 17.450.000.000 gemaakt is in de vruchtbaarheidsindustrie. Ze schatten dat dit bedrag bijna zal verdubbelen in 2029.⁷² Het is dus een “booming business.” Investerders zien een goede kans om in deze industrie geld te verdienen.⁷³ Zou geld dan in dit opzicht geen rol spelen? In hoeverre strookt dat met de eer van God?

69 <https://nietvanzelfzwanger.nl/fertiliteitskliniek/>

70 <https://www.nijbarrahus.nl/over-ons/>

71 <https://tfp-fertility.com/nl-nl/behandeling/donorzaad>

72 <https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-fertility-services-market>

73 <https://www.statnews.com/2017/12/04/infertility-industry-investment/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

Vervolgens blijkt dat de kliniek voor een goede zwangerschap veel *wegen bewandeld die rechtstreeks tegen de geboden* van God in gaan. Denk aan het niet natuurlijk verkrijgen van eicellen en zaadcellen. Het vernietigen van niet geschikte embryo's of daar wetenschappelijk onderzoek mee doen. Deze zonden vertoornen de Heere verschrikkelijk. Hoe kunnen we dan Zijn zegen daarover verwachten?

Tot slot is het goed om te zeggen dat medische zorg van zichzelf niet onschuldig is. Natuurlijk mogen de middelen waargenomen worden. Dit mag en moet ook gebeuren in biddend opzicht. Als het echter gaat om een ivf-behandeling lijkt God geheel buiten beschouwing te zijn en de zonde de overhand heeft. Daardoor kunnen we niet stellen dat ivf-klinieken hun werk verrichten tot eer en verheerlijking van de Heere.

Verheerlijking van God door Echtbaar

Een tweede belangrijk punt is hoe God verheerlijkt wordt door het echtpaar tijdens het overwegen en uitvoeren van een ivf-behandeling. Er zijn echtparen die dit in biddend opzien willen doen.⁷⁴ Dat is in hen te prijzen. Tegelijkertijd mogen we onszelf dan verschillende vragen stellen. Wat is het doel van ons huwelijk? Waarom willen we kinderen krijgen? Waarom willen we een weg bewandelen buiten wat God in de natuur heeft ontworpen? In hoeverre zijn we tevreden en onderworpen aan de weg die de God met ons gaat?

Laten we voorop stellen dat het zeker een Bijbels gegeven is als een echtpaar graag kinderen wil krijgen. Het staat binnen de scheppingsopdracht. Ook geeft de Schrift keer op keer aan dat het ontvangen van kinderen een zegen kan zijn. De keerzijde is ook waar. Het gehele onvruchtbaarheidsproces kan een langzame en moeilijke weg zijn. Vrienden die wel kinderen krijgen, kunnen zich van het kinderloze echtpaar afkeren. Het advies van kinderloze vrouwen over opvoeding kan niet serieus genomen worden door moeders. Er kunnen ook veel vragen zien als het gaat om het doel in het leven en de toekomst. Het echtpaar kan twijfels hebben over de goedheid en betrouwbaarheid van God. Dit zijn begrijpelijke vragen en zorgen. Die mogen er ook zijn. Het gevoel van rouw en verdriet is reëel. Hoe moeten we hier mee omgaan?

⁷⁴ <https://lovingtheology.com/christian-guide-to-ivf/>

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

De hoofdvraag is ten diepste, wat is ons einddoel? Wat is onze focus? Het echtpaar kan namelijk zo gefocust zijn op het krijgen van kinderen, dat ze God en Zijn eer geheel uit het oog verliezen. In dat geval staat niet langer God op de eerste plaats, maar wijzelf. Het krijgen van kinderen kan dan een afgod worden zijn. Dat is zeker niet wat de Heere van ons verlangt. Hebben we oog dat het God is die de baarmoeder toegesloten heeft? Hij is immers degene die deze opent en sluit (Gen. 30:2). Zou het niet goed zijn om af te vragen wat de bedoeling van de Heere daarmee is? Wat wil Hij ons leren? Zou het dan wel gepast zijn om daar toch aan te gaan sleutelen?

d. Conclusie over Ivf

Na de hele studie van het ivf-proces en het Bijbelse licht, komen we tot een conclusie. Christenen kunnen en mogen zich niet inlaten met een In-vitrofertilisatie (ivf) behandeling om eventueel kinderen te verkrijgen. Dit is vanwege de volgende redenen.

In de eerste plaats worden zaken uit *elkaar getrokken die God in het ontwerp voor huwelijk en kinderen krijgen heeft verbonden*. Wat God heeft samengevoegd, mag de mens niet scheiden. Dit ligt op een drievoudig vlak. Allereerst wordt gemeenschap en bevruchting met een ivf-behandeling uit elkaar getrokken. De eicellen en zaadcellen worden onafhankelijk verkregen buiten onderlinge gemeenschap om. Deze worden in een laboratorium bevrucht. Als tweede wordt de intimiteit van ouders tijdens de gemeenschap gescheiden van het krijgen van kinderen. Als laatste ontstaat en ontwikkeld de embryo zich de eerste dagen buiten de moederschoot. Al deze gevallen zijn niet volgens het natuurlijke ontwerp van God.

In de tweede plaats worden er tijdens de ivf-behandeling *zondige handelingen uitgevoerd*. Dit gebeurt met name tegen twee geboden. Als eerst tegen het zevende gebod. De normale weg voor de man om het zaad te verwekken is door masturbatie. Hiervoor wordt verlangd dat hij gebruik maakt van adult content om dit mogelijk te maken. De Bijbel veroordeelt echter het kijken naar een andere vrouw met een verkeerde begeerte (Mat. 5:27-30). Er bestaat een gevaar van inmenging van een derde persoon door verwisseling van eicellen en zaadcellen. Als tweede gaat dit in tegen het zesde gebod. Op kleine schaal is dit het gevolg

Bijbelse Visie op In-vitrofertilisatie (ivf)

van het gebruik van medicijnen en hormonen voor het opwekken van de eicellen. Dit kan gezondheidsproblemen opleveren voor de vrouw en eventueel toekomstig kind. Dit kunnen lichamelijke klachten zijn, zoals hart- en vaatziekten, maar ook psychische problemen, zoals een depressie. Daarnaast worden op grote schaal embryo's vernietigd of overlijden als gevolg van de procedure. Vanwege een selectieprocedure van embryo's voor eventuele terugplaatsing, blijkt dat ongeveer de helft wordt vernietigd. Wordt gebruik gemaakt van het invriezen van embryo's, dan zal nog eens acht procent tijdens het invriezen of ontdooien overlijden.

In de laatste plaats blijkt de *waardigheid van het nieuwe leven* dat binnen de ivf-procedure op een veel lager niveau ligt dan God bedoeld heeft. Dit is te merken met welk gemak leven wordt verwekt. Het is slechts een medische handeling. Daarnaast worden het pas ontstane leven ingevroren. Het lijkt erop dat het diepe respect dat de Schepper voor het leven heeft, grotendeels binnen de ivf-klinieken mist. Dit zou ons tot nadenken moeten stemmen.

Ten slotte is het goed om te beseffen wat het doel van de mens en ook het huwelijk is. Dit is ten diepste de eer en verheerlijking van God. Dit is zowel mogelijk bij een echtpaar dat kinderen mag ontvangen. Het blijkt ook zeker het geval te zijn voor kinderloze echtparen. Laat dat ook het doel zijn in het leven van een ieder.

IV. Pastorale Handreiking

Hierna kan de vraag opkomen, hoe moet het echtpaar nu verder? De weg tot In-vitrofertilisatie is afgesloten. Toch blijft de wens bestaan om kinderen te krijgen. Wat moet het koppel nu doen?

a. Zicht op Gods Verheerlijking

In de eerste plaats is het goed om helder te krijgen dat alles in ons leven tot eer en verheerlijking van God moet zijn. Het kan zijn dat de Heere juist in deze weg verheerlijkt wil worden. Het laat zien dat we voor alles afhankelijk zijn van God. Ook drie belangrijke vrouwen van de aartsvaders, Sara, Rebekka en Rachel, waren lange tijd onvruchtbaar. Het kan het koppel op de knieën brengen en daardoor tot geestelijke gemeenschap met God. Het kan zelfs een weg zijn waarin

Pastorale Handreiking

man en vrouw gelouterd en beproefd worden. Daarin mogen ze afzien van zichzelf en opzien tot God. Dan mogen ze ook het probleem van het niet kinderen kunnen krijgen voor Hem neerleggen. Dit wil niet zeggen dat het niet emotioneel beladen voor hen kan zijn. Dit proces van kinderloosheid kan tot groot verdriet zijn. Het kan voelen als een rouwproces. Dat zijn gevoelens die er mogen zijn. Toch kan het geestelijk wel eens voor grote zegen zijn.

Verder kan het zijn dat de Heere er wijze bedoelingen mee heeft dat er geen kinderen geboren worden. Hoe had de opvoeding verlopen? Hadden ouders dat aangekund? Was dat geestelijk voor hen tot zegen geweest? Dat wil zeker niet zeggen dat alle echtparen die zonder kinderen blijven geen goede opvoeders waren geweest. Verre daarvan! Er zijn voorbeelden dat kinderloze echtparen zeer liefdevol met andere kinderen om gaan. Het is mogelijk dat de Heere de baarmoeder toesluit vanwege een specifieke zonde in het leven van het echtpaar of verwanten. Dit blijkt uit het voorbeeld van Abimelech. Nadat deze koning Sara tot zich had genomen, werden plotseling alle vrouwen van zijn huishouden onvruchtbaar. Pas nadat hij Sara teruggeeft aan Abraham en de laatste voor de koning bidt, opent de Heere weer de baarmoeders (Gen 20:17-18). In het geval van Rachel en Leah, zien we dat Jacob de eerste voortrok op de tweede. Als gevolg opende de Heere de baarmoeder van Leah en liet die van Rachel gesloten (Gen. 29:31). Ook Michal, de dochter van Saul, had haar man David veracht, waardoor ze vruchteloos bleef tot haar dood (2 Sam. 6:23). Ook dit wil niet zeggen dat elk kinderloos echtpaar dit vanwege de zonde overkomt. Heel duidelijk wordt het tegenoverstelde geschetst toen Zacharias en Elizabeth nog kinderloos waren. Ze waren beide rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk in Zijn geboden (Luk. 1:6-7). Hiermee kunnen we zeggen dat het niet altijd duidelijk is waarom de Heere de baarmoeder gesloten houdt.

Ondanks de pijn en moeite, is het goed om te bedenken dat het krijgen van kinderen niet het hoogste doel in het leven behoort te zijn. Het gaat ten diepste om God's eer en verheerlijking. Wat zou het een zegen zijn dat een kinderloos echtpaar dit zicht mag krijgen in al hun omstandigheden. Dat krijgt de Heere daar de eer van en mogen zij hun krachten op een andere wijze in de dienst van Hem besteden.

b. Aanhoudend Gebed

Daarnaast is het van belang dat het echtpaar met aanhoudend gebed de Heere vragen om toch kinderen te mogen krijgen. Het kan voor bepaalde echtparen al zeker het geval zijn. Toch blijft het goed om dit punt aan te kaarten. Waarom? Na lange tijd kan zulk gebed verslappen. Dan is misschien alle hoop verdwenen. Toch geeft de Bijbel verschillende voorbeelden dat de Heere zich liet verbidden. Hij schonk een kinderloos echtpaar op het gebed de kinderzegen.

Bijbelse Voorbeelden van Kinderloze Echtparen

Laten we naar enkele gevallen kijken. We lezen van Izak, “En Izak bad den HEERE zeer in de tegenwoordigheid van zijn huisvrouw; want zij was onvruchtbaar; en de HEERE liet zich van hem verbidden, zodat Rebekka, zijn huisvrouw, zwanger werd” (Gen. 25:21). Izaak had een aanhoudend gebed. De Heere hoorde. Dit is ook het geval bij Sara (Gen 11:30, Gen 21:1). Hannah legde haar kinderloze situatie bedroefd voor de Heere neer. De Heere gaf dat ze op het gebed bevrucht werd (1 Sam. 1:8-20). Denk verder ook aan de vrouw van Manoah (Richt. 13:2-24), de Sunamietische vrouw (2 Kon. 4:8-44) en Elizabeth (Luk. 1:13). Wellicht zegt u dat deze vrouwen een bijzondere positie hebben gehad. Vele kregen een belofte van de Heere dat ze een kind zouden krijgen. Voor bepaalde gevallen is dit juist, zoals Sara en Elizabeth. Toch kunnen we dat niet voor allen zeggen. Als we kijken naar de Sunamietische vrouw, is er geen enkele reden waarom de Heere toch de kinderwens heeft vervuld. Ze speelde geen rol in de lijn van de aartsvaders, zoals Rebekka. Ze had geen positie in een voorloper van de Heere Jezus, zoals de moeder van Johannes de Doper. Ze bracht geen belangrijke richter voort, zoals de moeder van Simson. Deze Sunamietische vrouw heeft zelfs geen naam in de Schrift. Toch was het haar verlangen om kinderen te krijgen. De Heere heeft dat verlangen beantwoord. Dit mogen we ook toepassen voor vandaag. De Heere vandaag is dezelfde God als Hij was in de tijd van de Bijbel. Al lijkt het voor ons soms onmogelijk dat de Heere dat vandaag de dag nog zou doen, toch is voor Hem niets onmogelijk (Luk. 1:37).

Tijdsbestek tussen Gebed en Verhoring

Tegelijkertijd is het goed om te beseffen dat tussen het gebed en haar verhoring een lange tijd kan liggen. Als de Heere ons gebed na één, twee of vijf jaar niet

vervuld heeft, lijkt het alsof de Heere dit niet wil verhoren. Dan kunnen we opgeven. Laten we eens kijken naar de Bijbelse gevallen. Hoe lang hebben zij moeten wachten? Als we letten op Abraham en Sara hebben zij vijftwintig jaar moeten wachten (Gen. 17:17; 21:1-2). Izaak en Rebekka waren ook twintig jaar kinderloos (Gen. 25:21 vgl. Gen. 25:26). Van Zacharias en Elisabeth lezen we dat Zacharias vanwege de leeftijd niet meer verwachtte dat hij ooit nog kinderen zou krijgen. Ze hadden er wel om gevraagd (Luk. 1:13, 1:18). Hieruit blijkt dat de Heere soms pas na lange tijd gebeden wil verhoren als het gaat om de kinderzegen.

Uiteindelijk is het ook goed om te beseffen dat aanhoudend gebed geen garantie is dat de Heere deze wil vervullen. Het kan ook zijn dat de Heere dit gebed wel gehoord heeft, maar deze op een wijze wil vervullen die we niet verwachten. Wellicht blijft het echtpaar dan kinderloos, maar ervaart toch een diepe geestelijke band en overeenstemming met de wil van de Heere. Tegelijkertijd lezen we ook dat het vurig gebed van een rechtvaardige veel vermag (Jac. 5:16).

c. Natuurlijke Wegen en Middelen

Als derde zijn er wegen te bewandelen waarbij de natuurlijke kant van kinderen krijgen wel in acht genomen wordt. Hiervoor zijn twee opties beschikbaar.

Fertility Awareness Method

Allereerst bestaat de zogenoemde Fertility Awareness Method.⁷⁵ Vertaald betekent dit de Methode voor Vruchtbaarheid Bewustzijn. In dit geval houdt het koppel in de gaten wanneer de vrouw haar vruchtbare dagen heeft. Dit gebeurt met name door op haar menstruatie cyclus te letten. Als ze weet dat ze op een bepaald moment vruchtbaar is, is dat de periode voor man en vrouw om gemeenschap te hebben. Hoe kan dit toegepast worden?

Het te weten komen van deze vruchtbare periode kan op drie manieren. De eerste is door de *temperatuur* elke dag in de gaten te houden. De vrouw moet haar temperatuur elke ochtend net na het ontwaken meten. Dit moet gebeuren nog voordat ze uit bed stapt. Haar vruchtbaarste dagen zijn de drie vlak voordat haar

75 <https://www.plannedparenthood.org/learn/birth-control/fertility-awareness>

temperatuur weer omhoog gaat.⁷⁶ Een andere is de *baarmoederhalsslijm methode*. De vrouw houdt dan de kleur en substantie van haar baarmoederhalsslijm in de gaten. Tijdens de vruchtbare dagen wordt dit slijm niet wit, maar lijkt op rauw eiwit, is rekbaar en voelt waterig aan.⁷⁷ Een derde weg is de *kalender methode*. Hierbij houdt de vrouw haar menstruele cyclus op een agenda in de gaten. Hiermee kan de vrouw uitrekenen wanneer haar vruchtbare periode is.⁷⁸ Uiteraard kan ook een combinatie van deze drie methoden worden gebruikt. In ieder geval is dit een natuurlijke wijze om met vruchtbaarheid en mogelijke zwangerschap om te gaan.

Natural Procreative Technology

De tweede optie is om gebruik te maken van de Natural Procreative Technology (NaProTechnology). Hierbij wordt al via de bovenstaande methoden in de gaten gehouden wanneer de vrouw het vruchtbaarst is. Daarnaast wordt onderzocht wat de oorzaken van het vruchtbaarheidsprobleem kunnen zijn. Mogelijkerwijs ligt in het oplossen van de oorzaak de basis om alsnog zwanger te kunnen worden.⁷⁹ Daarnaast kan deze optie gebruik maken van een gezond dieet. Dit betekent dat de vrouw wordt aangeraden om vooral natuurlijke en verse producten te eten. Ook ontstekingsremmend voedsel kan tot voordeel zijn. Daarnaast moet ze proberen om suikers, bewerkt meel en fastfood te mijden.⁸⁰ Ook hierin wordt niet gesleuteld aan het begin van het leven, maar de oorzaak opgespoord en behandeld.

d. Chirurgische Ingreep

Het is mogelijk dat een lichamelijke oorzaak de reden is voor onvruchtbaarheid. Dit kan zowel aan de kant van de man als die van de vrouw liggen.⁸¹ Het ondergaan van een medisch onderzoek om de oorzaak op te sporen zou dan een oplossing kunnen zijn. Dit kan deels gedaan worden tijdens de Natural

76 <https://www.mayoclinic.org/tests-procedures/basal-body-temperature/about/pac-20393026>

77 <https://nl.clearblue.com/hoer-word-ik-zwanger/baarmoederhalsslijmmethode>

78 <https://www.plannedparenthood.org/learn/birth-control/fertility-awareness/whats-calendar-method-fams>

79 <https://naprotechnology.com/>

80 <https://www.hli.org/resources/what-is-naprotechnology/>

81 <https://easemybrain.com/alternatives-to-ivf-4-treatment-options-to-consider/>

Procreative Technology methode. Wat is dan het verschil met ivf? Want in beide gevallen worden medici ingeschakeld om te proberen het vruchtbaarheidsprobleem op te lossen. Bij ivf wordt direct ingespeeld op het ontstaan van het leven. Via een onnatuurlijke weg proberen artsen dit op te lossen. In een operatieve methode echter wordt de lichamelijke oorzaak zelf aangepakt.⁸² U kunt denken aan een ziekte in de eierstokken of opgehoopt weefsel. Deze oorzaak kan naast onvruchtbaarheid ook andere klachten in het lichaam veroorzaken. Denk aan pijn in de baarmoeder en hevige bloedingen.⁸³ Hiermee gaan medici niet aan de slag met het bevruchten van een eicel, maar proberen de onderliggende oorzaken te verhelpen. Uiteraard kan het gevolg van een goede chirurgische ingreep ervoor zorgen dat beide partijen weer vruchtbaar zijn, zodat in een natuurlijke weg kinderen ontvangen kunnen worden.

e. Adoptie

Een vijfde mogelijke weg is adoptie. De Schrift spreekt op een positieve wijze over deze manier van handelen. Een eerste geval is de adoptie van Mozes (Ex. 2:5-10). Zijn moeder kon niet langer voor hem zorgen vanwege de moeilijke omstandigheden. Door deze weg is Mozes opgevoed in alle wijsheid van Egypte (Hand. 7:22). Dit heeft hij later kunnen gebruiken om de eerste vijf Bijbelboeken te schrijven en het volk Israel te leiden. Een ander voorbeeld is Esther. Haar ouders waren al jong overleden. Oom Mordechai heeft haar toen in huis opgenomen (Est. 2:7). Naast beide voorbeelden, doet ook de Heere zelf aan adoptie. Dit heet ook wel de “aanneming tot kinderen” (Ef. 1:5) of de “macht...om kinderen Gods te worden” (Joh. 1:12). Aangezien God dit zelf toepast op geestelijke wijze, mogen echtparen dit ook doen.

Het mag duidelijk zijn dat adoptie niet voor ieder echtpaar is weggelegd. Toch zou adoptie het overdenken waard zijn. De eerste keuze ligt in buitenlandse of binnenlandse adoptie. In het eerste geval komen kinderen van een hele andere

82 <https://naprotechnology.com/surgical/>

83 Een voorbeeld is de laparoscopische chirurgie. Dit verwijdert het opgehoopte weefsel in de baarmoeder. Dit extra weefsel kan namelijk tot pijn en hevige bloedingen leiden en de conceptie moeilijk maken. Door dit te verwijderen wordt een lichamenlijk probleem opgelost, maar blijven vrouwen ook makkelijk tot bevruchting te kunnen komen. Zie: <https://www.osfhealthcare.org/blog/painful-menstrual-issues-relieved-through-napro-technology/>

cultuur. In het tweede geval is de cultuur vergelijkbaar, maar kunnen de omstandigheden van het kind anders zijn. Verder is het goed om na te denken over de leeftijd van het kind. Dit kan liggen tussen de eerste levensjaren en volwassen leeftijd. Hier moet wel bij gezegd worden dat adoptie een tijdrovend en kostbaar proces kan zijn.⁸⁴ Tegelijkertijd kan een christelijk gezin tot grote zegen zijn voor een kind dat anders niet met de Schrift in aanraking is gekomen. Daarom is het verstandig om in biddend opzien de adoptieprocedure te overdenken en te doorlopen. Het is dan nodig om te vragen of dit naar Gods wil is en of Hij er Zijn zegen aan wil verbinden.

f. Pleegzorg en Andere Zorg

Een laatste optie is pleegzorg. Dit wordt ook wel crisisopvang genoemd. In dit geval wordt een kind via een instantie tijdelijk of voor langere tijd bij een gezin geplaatst. Dit is vaak nadat moeilijke omstandigheden in het ouderlijk huis zijn opgetreden, waardoor het kind daar niet langer kan blijven. Het doel is wel dat het kind zo snel mogelijk weer terug kan naar zijn ouderlijk huis.⁸⁵ Toch kan het voorkomen dat de jongere bij het pleeggezin blijft tot volwassen leeftijd.⁸⁶ Uiteraard wordt het pleeggezin gescreend op geschiktheid. Tegelijkertijd krijgen ze ook begeleiding van de betreffende instantie. Vanwege de situatie kunnen er bepaalde gedragsproblemen bij het kind te merken zijn. Toch kan een liefdevol pleeggezin tot grote zegen zijn voor zo'n jongere. Dit is zeker het geval als binnen dit gezin de vreze des Heere te vinden is. Ook in dit geval is het verstandig dat een dergelijke keuze weloverwogen en in biddend opzien gedaan wordt.

Onder dit kopje valt ook nog de mogelijkheid om andere soorten zorg aan kinderen en jongeren te geven. Wat te denken van het opzetten van een weeshuis? Een andere mogelijkheid zou zijn om mee te doen aan een jeugdopvangcentrum of jeugdherberg.

In ieder geval zijn er voor kinderloze echtparen verschillende zaken te overdenken. Laten zij die hiermee worstelen niet mismoedig worden. Laten ze bedenken wat het hoogste doel van hun huwelijk is. Dan wordt God verheerlijkt en ontvangen zij de zaligheid.

84 <https://adoption.org/long-adoption-take>

85 <https://www.juvent.nl/hulpaanbod/crisisopvang-pleegzorg/>

86 <https://www.juvent.nl/pleegouder-woorden/wat-is-pleegzorg/>